

- 1894: S-a născut la Moscova.
 1911: Absolvind liceul, s-a înscris la Facultatea Imperială din Moscova
 1917: Termină facultatea. Scrie primele lucrări despre vechea arhitectură rusească.
 1917-1919: Trăiește în pustiul de la Optina.
 A fost călugărit și hirotonit preot.
 1919: Cu binecuvântarea patriarhului Moscovei (Sfântul Tihon † 1925), slujește într-o biserică din capitală.
 1921: A fost numit preot la biserica unei parohii.
 1927: Este arestat și exilat în nord.
 1929: Se întoarce din exil, dar nu i se permite să se apropie de Moscova pe o rază de 100 km. Este făcut iarăși parohul unei biserici. Din când în când venea pe ascuns la Moscova și se întâlnea cu episcopul măr-turisitor Atanasie Zaharov († 1962), care îi hirotonea pe fiii lui duhovnicești.
 1931: Este arestat și exilat pentru cinci ani în Voloncoț.
 1936: Este arestat, închis pentru un an și exilat iarăși.
 1938: Se întoarce din exil cu porunca să trăiască numai în părțile Voloncoț, Vladimir, Arhanghelsc.
 1939: Este exilat pentru a treia oară în Siberia și după aceea în Uralia.
 1942: Este trimis în Lagărul Special de Deținuți.
 1958: Este eliberat din lagăr și pleacă la Rostov-Velichi, eparhia Iaroslav.
 1975: Moare și este îngropat la Rostov-Velichi.

Din cartea „Acei care au pățimit pentru Hristos”, Editura Institutului Teologic Ortodox a Sfântului Tihon, Moscova 1997.

Părintele Arsenie Acuzatul „ZEK-18376”

Un Sfânt în lagărele comuniste din Rusia

Traducere din limba greacă de
 Monahul Pimen Vlad
 Chilia Sf. Mc. Artemie – Sf. Munte Athos

Carte tipărită cu binecuvântarea
 Prea Sfințitului Părinte GALACTION,
 Episcopul Alexandriei și Teleormanului

EDITURA EGUMENITA
 2009

Discutând cu preoții și ierarhii veniți la mine, aud de la ei tot felul de evenimente. Părinți duhovnicești, fii și fiice duhovnicești, care să-și poată conduce viața lor duhovnicească în înțelesul deplin al cuvântului, devin din ce în ce tot mai puțini. Aceasta e o mare tragedie duhovnicească pentru omul credincios contemporan, dar cred că starea aceasta va trece și din nou se vor reînnoi mănăstirile, bisericile și comunitățile creștine. Bisericii îi va aparține rolul de conducere în viața comunităților creștine”.

Acestea sunt ultimele cuvinte ale părintelui Arsenie. Din zi în zi starea sănătății lui devenea din ce în ce mai rea și mai rea.

Cuprins

Prima parte

Cuvânt înainte la ediția în grecește.....	7
Însemnare introductivă.....	9
Lăgărul.....	13
Baraca.....	16
Bolnavii.....	22
Părintele „Dacos”.....	33
Opriți-vă!.....	44
Maiorul.....	48
Viața continuă.....	58
Întotdeauna cel bun este prigonit.....	60
„Unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu...”.....	62
Dreptul.....	74
„Maica Domnului, să nu-i părăsești!”.....	76
Mihail.....	85
Cu cine ești, părinte?.....	93
Saricov.....	103
Mărturisirea.....	106
Vă voi ajuta.....	110
De la Stația de Arestări Temporare.....	115
Destul.....	119
Bucuria.....	121
Serii.....	127
Interogatoriul.....	132
Toate se schimbă.....	138
Rămas bun.....	142
Plecarea.....	149

Partea a doua*Prima parte*

Casa Nadejdei Petrovna.....	155
Însemnările Tatianeî.....	170
Reîntâlnirea.....	176
Scrisorile	185
O vizită.....	191
Memento.....	199
Irina.....	205
Ziaristul.....	221
Muzicianul.....	228
Tătarul.....	234
Drum de iarnă.....	241
Pâslarii.....	245

*Partea a doua***Fii duhovnicești ai părintelui Arsenie**

Vedenia.....	249
Părintele Matei.....	260
Părintele Platon Skorino.....	272
Maica Maria.....	296
Un ajutor minunat.....	317
Pe acoperiș.....	329
Răvașul.....	341
Panahida.....	342
Duc scrisori.....	344
Lena.....	349
Pavel Semionovici.....	361
Câteva gânduri triste.....	369

Partea a treia

Cum am găsit credința.....	375
Exilul.....	381
Trei feluri de morți.....	411
Vindecarea.....	425
Despre rugăciune.....	430
Amintirile părintelui Arsenie (9-10 ianuarie 1975).....	440

LIBRIS

Traducerea s-a făcut după:

books

π. Αρσένιος

1

ὁ χατάδικος

«ZEK - 18376»

Διασχενή από τὰ ρωσιχὰ

ΙΕΡΑ ΜΟΜΗ ΠΑΡΑΚΛΗΤΟΥ

ΩΡΩΠΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ 2000

Editura Egumenița

I.S.B.N 978-973-8926-97-4

Prima parte

**Părintele Arsenie
Acuzatul „ZEK-18376”**

Un Sfânt în lagărele comuniste din Rusia

Cuvânt înainte

la ediția în grecește

Mare bucurie avem noi în Rusia de când am aflat că martiriul noilor mucenici ruși pentru Hristos a pătruns inima acelor frați care trăiesc departe. Printre multe alte tipărituri în legătură cu înfricoșatele prigoane care s-au întâmplat în Rusia în secolul XX, cartea „Părintele Arsenie” are un loc aparte. Editarea ei este mare. Foarte mulți oameni și-au întărit credința în Hristos datorită acestei cărți.

O mare schimbare produce în noua generație persoana contemporanului nostru mărturisitor, încât se strecoară câteodată îndoiala dacă nu cumva ceea ce amintim despre persoana părintelui Arsenie se datorează unei bogate închipuiri.

Cu toată responsabilitatea, dar și cu toată bucuria, pot să vă asigur că toate persoanele și întâmplările despre care se vorbește în carte sunt cu desăvârșire reale.

Deja cunoaștem multe fapte și deținem documente despre viața părintelui Arsenie. Nădăjduim așadar că, în scurt timp, vom risipi orice îndoială în privința acestora, punând în circulație o scurtă biografie a lui.

Dumnezeu să ne ajute ca această carte să aporie mai mult frații care au aceeași credință, pe poporul grec cu cel rus, într-un duh de dragoste și bucurie.

Protopop Vladimir Varampirov
16 oct. 1996

Însemnare introductivă

În ultimii ani s-au publicat multe memorii care descriu viața deținuților politici în perioada dictaturii staliniste. Scriu intelectualii, ostașii, vechii bolșevici, muncitorii de la colhoz... Scriu despre viața lor în lagăre și în închisori, scriu despre judecăți...

Nici unul nu ne vorbește însă despre milioanele de credincioși care s-au pierdut în aceste lagăre și închisori, ori au fost chinuți inuman în judecăți; despre credincioșii care au pățimit și au murit deoarece nu au vrut să se lepede de Dumnezeu, despre credincioșii care au murit slăvind numele Lui, ai Aceluia Care nu i-a părăsit.

Dacă vom închide buzele noastre, înseamnă să dăm uitării chinurile, durerile, nevoințele și moartea atâtor milioane de mucenici care s-au jertfit pentru Hristos și pentru noi care încă mai trăim pe pământ. Datoria noastră înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor este să nu uităm, ci să-i arătăm pe acești mucenici.

În anii grei care au trecut, Biserica Ortodoxă Rusă a pierdut mulți reprezentanți - episcopi, preoți, părinți duhovnicești, monahi, oameni simpli - înăuntrul cărora ardea neadormită flacăra credinței, o credință mărturisită cu putere, la fel ca vechii mucenici creștini.

În aceste memorii prezentăm numai unul din mulțimea fără de număr a atleților lui Hristos. Cine

poate ști câți sunt cei care s-au jertfit pentru binele nostru?

Nouăsprezece secole a adunat omenirea nețarmurita bogăție de cunoștințe și înțelepciune. Creștinismul a adus oamenilor lumina și viața, însă, din această imensă și prețioasă comoară, oamenii secolului XX nu au ales decât răutatea. Întăriți de cuceririle științei au provocat la milioane de oameni groază, chinuri și la mulți alții moarte mucenicească.

Domnul a rânduit să gust pentru puțin timp viața de deținut în lagăr. Din amintirile mele și din mulțimea nevoitorilor pe care i-am întâlnit acolo am ales o persoană: părintele Arsenie.

Numai puțin dacă trăia cineva lângă el, era de ajuns să-și întărească credința, să devină ucenicul lui, să urmeze drumul lui, să iubească de bunăvoie pe Dumnezeu și pe oameni, să cunoască ce înseamnă creștin adevărat.

Trecutul nu trebuie să-l uităm și să se piardă, deoarece pe acesta, ca pe o temelie, zidim prezentul. Pentru aceasta, consider de datoria mea să adun pe cât posibil toate detaliile despre părintele Arsenie din amintirile fiilor săi duhovnicești, ale oamenilor care l-au cunoscut, precum și din scrierile lui.

Fii duhovnicești părintele Arsenie avea fără de număr, deoarece, ca un magnet, atrăgea lângă el sufletele în orice loc îl trimeea Pronia lui Dumnezeu: în oraș, unde era cunoscut ca om de știință și critic de artă, unde a fost făcut preot și a întemeiat o parohie; în satul din care a fost exilat și trimis în târgul prăfuit, pierdut în nesfârșitele păduri ale Nordului și, la

sfârșit, în înfricoșatul Lagăr Special de Deținuți.

Aici, mulți din cei care l-au cunoscut, oameni de toate categoriile - intelectuali, muncitori, țărani, criminali, vechi bolșevici, temniceri - au devenit prieteni credincioși și următori lui. Aceștia mi-au dat amănunte de mare preț despre persoana lui. Dar și eu, în întâlnirile mele cu el, am încercat să aflu cât mai multe despre viața sa personală.

Din nefericire însă vorbea foarte puțin despre sine însuși. Ceva am reușit să scriu cât era încă în viață. I-am dat să arunce o privire în însemnările mele și la fiecare întâmplare pe care o citea l-am întrebat: „Aceasta așa s-a întâmplat?”. El răspundea cu tărie: „Da, așa”. Și adăuga: „Dumnezeu ne-a condus pe toți pe diferite drumuri. Fiecare om are în viață multe întâmplări vrednice de luat în seamă. Viața mea, precum și a celorlalți, s-a încrucișat întotdeauna sau a mers alături de viața altuia. Multe și diferite întâmplări s-au petrecut, însă toate au venit sau au fost îngăduite de Dumnezeu”. În unele locuri a corectat unele inexactități.

Și eu, la rândul meu, am schimbat cronologia la câteva întâmplări ca să devină mai ușoară relatarea povestirilor. Am schimbat, de asemenea, aproape toate numele persoanelor și locul unde locuiesc, deoarece mulți din cei care se regăsesc în următoarele pagini trăiesc încă și timpurile noastre sunt nestatornice.

Lucrarea aceasta nu este a mea; este a zecilor de oameni care l-au cunoscut pe părintele Arsenie, l-au iubit și, la rugămintea mea, mi-au trimis în scris

amintirile lor. Eu numai am adunat și am aranjat această lucrare, plătind prin asta o mică parte din datoria mea față de omul care m-a pus pe drumul credinței, m-a renăscut și m-a mântuit.

Citind această carte, să vă amintiți în rugăciunile voastre de robul lui Dumnezeu Alexandru. Aceasta va fi pentru mine cea mai mare răsplată.

Lagărul

Un întuneric dens și un înfricoșat îngheț au îmbrățișat strâns și le-au făcut nemișcate pe toate, în afară de vântul care spulbera zăpada și o făcea troiene și, aproape imediat, o arunca cu mânie în aer împrăștiind-o într-un nor ghimpos. Pe urmă, căzând cu urgie asupra oricărui obstacol care îndrăzne să-i stea în cale, împrăștiind fulgii albi, apuca de pe pământ zăpada și o arunca din nou în față cu furie. Uneori se făcea o liniște desăvârșită, păstrându-se pentru o clipă o tăcere străină. Atunci, în întunericul nopții, o gigantică pată de lumină se distinge pe întinderea înghețată.

Jos, printre razele de lumină, se întindea un cantonament. Barăci fără de număr erau împrăștiate peste tot. Turnurile cu reflectoare și cu santinele se pierdeau în orizontul întunecat. Gardurile de sârmă ghimpată erau formate din multe rânduri. Printre ele circulau liberi paznicii neadormiți, cu patru picioare, câinii.

Mănunchiul orbitoarelor lumini ale reflectoarelor pornea de la turnuri, cădea pe pământ, apoi strălucea puțin mai sus, coborând pe stivele cu lemne și iarăși, căzând din nou pe pământ, alerga printre gardurile de sârmă pentru ca să ajungă peste câteva clipe la vechiul loc. Din turnuri, soldații cu autoritate urmăreau fără întrerupere fâșiile de pământ dintre

gardurile de sârmă.

Liniștea nu a ținut mult timp. A izbucnit din nou vântul cu vuiet, șuierând și mugind. Zăpada spulberată a ascuns din nou pata de lumină și întunericul a acoperit câmpia. Lagărul Special de Deținuți încă era cufundat în somn. Deodată s-a auzit un sunet metalic cunoscut. Erau loviturile în șinele de oțel agățate undeva aproape de intrarea în lagăr. Imediat au urmat și alte asemenea semnale din diferite locuri.

Reflectoarele din turnuri străluceau cu nervozitate. Porțile s-au deschis. Camioane închise, unul după altul, au intrat înăuntru. Au adus pe reeducați, pe inspectori și pe muncitorii plătiți.

Mașinile s-au împrăștiat prin curtea lagărului.

Siluate flexibile au sărit afară și s-au apropiat grăbite de barăcile din lemn. Câte patru oameni s-au dus la fiecare baracă și le-au controlat cu atenție din toate părțile. Au verificat geamurile, pereții de pământ și încuietorile, căutând semne de evadare a deținuților. Negăsind însă nimic din cele căutate, au deschis ușile.

Acum reflectoarele au început să lumineze mai nervos, santinelele să urmărească cu mai multă atenție, câinii să alerge mai plini de viață printre gardurile de sârmă.

În lagăr a început din nou o zi la fel ca și celelalte. Mii de deținuți au ieșit din lagăr pregătindu-se de muncă.

Întunericul nopții încet-încet s-a împrăștiat. Zorii zilei... Dimineață... O cenușie dimineață de iarnă în Nordul Rusiei. Și vântul continua lucrarea lui

chinuitoare.

În afara lagărului, nu departe, erau aprinse multe focuri. Flăcările lor, uneori se măreau și se ridicau la înălțime, alteori scădeau până aproape de pământ. Focurile acestea erau aprinse zi și noapte, fără întreruperi, ca să încălzească pământul înghețat, să se poată săpa ușor gropi mari pentru a îngropa pe deținuții care mureau.

Lagărul trimitea acolo zilnic zeci de morți, ca mâncare a lui, plătind în felul acesta regimului suveran cel mai greu și tragic tribut.

Baraca

Lagărul Special de Deținuți a reînviat. Ușile barăcilor s-au deschis cu zgomot. Deținuții au ieșit afară și au intrat în rând pentru controlul de dimineață. I-a cuprins imediat frigul, vântul și întunericul.

De pretutinderi se aud voci, dintr-o margine ocări – un oarecare este bătut... Așezați în rând se duc să-și ia gustarea, și de acolo la muncă. Baraca s-a golit de locuitorii ei, care au lăsat însă în urma lor o nesuportată, o sufocantă putoare – de la transpirație și de la hainele putrede, de la urină și excremente, de la mușgai și de la acidul de dezinfectare.

Baraca s-a golit, dar ai impresia că încă se mai aud acolo strigătele inspectorilor și înjurăturile osândiților. Baraca s-a golit, dar nu a putut să scape de ecoul gemetelor și suspinelor. Baraca s-a golit, însă printre paturile mizerabile plutea și acum durerea omenească unită cu răutatea, surori vechi fiind. Pretutindeni era o tristețe înfiorătoare.

Singurul lucru mulțumitor pe care îl avea baraca era căldura. Afară, la temperatura de -25°C și cu acel vânt tiran, înghețau nu numai deținuții, ci chiar și paznicii îmbrăcați gros.

Fiecare a pornit spre lucru cu sufletul zdrobit de frică. Cerințele erau schimbătoare, scopul insuportabil, severitatea de necrezut, toate se făceau într-o atmosferă de zăpăceală, toate erau neomenești și

chinuitoare, toate aveau ca scop moartea lentă a deținuților, pentru că în acest lagăr închideau numai pe „dușmanii poporului” și pe criminalii condamnați la moarte. În loc să-i împuște, au fost trimiși în Lagărul Special de unde era aproape imposibil să iasă vii.

Părintele Arsenie, la început Petru Andreievici Strelțov și acum „ZEK-18376”, a fost adus aici înainte cu șase luni. Și nu a trebuit mult să înțeleagă, precum toți, că în acest loc întunecos își va lăsa oasele. Pe spate, pe șapcă și pe mâneci avea cusut numărul lui, care îl făcea să arate ca un „om-reclamă”.

Munca lui era să aranjeze baraca și să aprindă focul la sobe. Despica lemne în curte și le ducea înăuntru cu brațele lui.

„Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul!” murmură necontenit rugăciunea în timp ce-și făcea slujba lui.

Lemnele erau umede și înghețate. Se crăpau greu. Topoare și securi nu existau – erau obiecte interzise. Se luptau să despice buștenii băgând în crăpăturile lor pene de lemn pe care le loveau cu un alt buștean mai greu.

Așa a făcut și acum părintele Arsenie. Dar bușteanul înghețat pe care îl ținea i-a alunecat căzând din mâinile lui slabe. Pana intra cu mare greutate. Munca înainta foarte încet. Dar când se vor întoarce deținuții baraca trebuia să fie încălzită, măturată și aranjată. Nu reușești să termini? Deținuții te vor bate și supraveghetorul te va conduce la carceră.

În lagăr așa-numiții „bătăuși” sau cei care împlineau pedepsele erau numai un fenomen de rutină.

Atât paznicii cât și criminalii loveau în special pe deținuții politic. Primii pentru a provoca frică și supunere, ceilalți doar pentru a se descărca pe cineva, pentru a se relaxa și pentru a scoate în exterior ura pe care o aveau adunată înlăuntrul lor față de oameni și societate – de aceea loveau mai dur decât paznicii, loveau cu o sălbăticie satisfăcută și cu o bucurie sadică, loveau până se istoveau. Pentru criminali bătutul era o distracție...

„Doamne, miluiește-mă! Ajută-mă! Către Tine nădăjduiesc, Hristoase al meu, către Tine și către Prea Sfânta Maica Ta!... Nu mă părăsi! Dă-mi putere!”

Părintele Arsenie murmură cuvinte fierbinți de rugăciune, pe urmă, epuizat de oboseală, a continuat să aducă brațe de lemne și să le bage în sobe.

A venit și ceasul să le aprindă și aceasta nu era așa ușor. Buștenii erau umezi, surcelele puține. Cu o zi înainte adunase două-trei mănunchiuri de crenguțe uscate și le ascunsese într-un colț. „Cu acestea voi aprinde mai ușor lemnele”. Când s-a dus să le ia, le-a găsit ude și nefolositoare. Cunoscătorii răufăcători au descoperit scopul lui și le-au udat cu apă...

Părintele Arsenie s-a dus în spatele barăcii unde erau stivuite lemnele și a început să caute coajă de mesteacăn sau așchii uscate.

„Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul!” rostea neîntrerupt, însă acum adăugă și aceasta: „Facă-se voia Ta!”

În spatele barăcii nu a găsit coajă, nici surcele nu mai erau. Cum să aprindă sobele? Ce să facă? Timpul trecea și baraca nu va reuși să se încălzească

până vor veni deținuții.

Între timp din baraca vecină a ieșit deținutul care era de rând în ziua aceea, bătrânul Serii (Căruntușii) – așa îl strigau toți.

La șaizeci de ani, cu o înfățișare binevoitoare, era unul din cei mai înfricoșați viețuitori pe care îi găzduia lagărul. Duritatea lui nu cunoștea măsură. Renumit în anii din urmă în toată Rusia, nu-și amintea nici el singur câte crime săvârșise. Puținele pe care i le-au descoperit au fost suficiente pentru a-l trimite la Tribunalul Special. Și, într-adevăr, osândit la moarte. La urmă însă l-au trimis în acest lagăr, lucru mult mai rău pentru un om înaintat în vârstă. Te-au împușcat? S-au terminat chinurile tale pe pământ. Însă în Lagărul Special mori încet, mucenicește. Și dacă vreodată se întâmplă vreo minune – da, căci numai o minune putem să spunem – și ieși de aici, te va urmări o boală sau alta în toată viața.

Bătrânul Serii, cu netăgăduita criminalitate specifică lui, stăpânea aproape cu desăvârșite toată baraca. Un semn din partea lui la „băieții” era de ajuns să pornească un nou episod de bătaie și sânge... Și după aceea? Intervenția paznicilor, judecăți, pedepse, pedepse la mulți alții, nu numai bătrânului Serii. Acesta întotdeauna scăpa. Chiar și conducerii îi era frică de el.

- Părinte, ce cauți? a strigat la părintele Arsenie, văzându-l învârtindu-se mult timp pe lângă lemne.

- Am pregătit de ieri seară surcele pentru aprins și „băieții” mi le-au udat. Acum caut alte surcele, pentru că lemnele sunt ude și nu se aprind. Ce

să fac? Nu știu... Vor veni de la muncă și baraca va fi înghețată – un rău. Și mă vor bate – al doilea rău.

- Vino, părinte! Îți voi da eu, a zis Serii și l-a condus la lemnele lui, unde exista o stivă întregă de surcele.

Părintele Arsenie nu-și putea crede urechilor. S-a gândit că glumește. Știa bine caracterul lui, pentru aceasta nu i-a cerut niciodată ajutorul. L-a auzit însă că-i zice din nou:

- Ia, părinte Arsenie, ia câte ai nevoie!...

Părintelul s-a aplecat și a început să adune surcele.

„Sigur se va declanșa un nou episod ca să-i învețe minte pe alții”, gândea cu oarecare frică.

„Uite, acum va începe să mă lovească și să strige: popa hoțul!”. Însă, pe de altă parte, l-a impresiionat că a fost numit „părinte Arsenie”. A continuat să adune spunând în mintea lui rugăciunea.

- Ia și altele, părinte Arsenie! Și altele!...

S-a aplecat și el și a început să-și umple brațele cu surcele. S-au dus amândoi în baracă încărcată și le-au lăsat lângă sobă. Părintele Arsenie s-a întors și i-a făcut metanie.

- Dumnezeu să te mântuiască! i-a zis.

Serii a ieșit fără să spună niciun cuvânt.

Peste puțin toate sobele ardeau. Părintele Arsenie a aruncat bușteni în una, pe urmă în cealaltă, a aranjat baraca, a șters mesele și a adus și alte lemne...

Se apropia ora trei după-amiază. Sobele erau fierbinți. Căldura făcea amintirile mai vii, mirosul

mai de nesuportat. Dar, totuși, căldura dulce și plăcută dădea o oarecare mângâiere trupurilor obosite și sufletelor deznădăjduite.

Supraveghetorul a venit de două-trei ori, înfuriat ca întotdeauna. Ocări și amenințări ieșeau din gura lui. Ultima dată ochiul lui a zărit puțină coajă căzută pe podea. A ridicat pumnul și l-a lovit pe părintele Arsenie în cap, din fericire nu foarte tare, și a plecat înjurând.

Batiușca¹ era epuizat. Capul îi vuia. Picioarele îi tremurau. Respirația i s-a tăiat. Cu multă greutate s-a ținut în picioare. Pentru câteva clipe i-a fost teamă că va cădea.

- Doamne!... Doamne!... Nu mă lăsa!... a murmurat gâfâind, apoi și-a continuat încovoiat munca sa.

¹ Batiușca – formulă familiară de adresare pentru stareți, duhovnici sau chiar călugări.